

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Caput II. De Præcipvo Pœnitentiæ Actv, Ad Peccati Deletionem Idoneo,
Contritione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

& in primo instanti damnationis, non probat evidenter metaphysicè, quòd sint duratura tormenta aeternum; nec est metaphysicè evidens, quòd illa ipsa tormenta, & omnia argumenta quæ damnatus naturali intellectu penetrat, & à quibus inducitur ad judicandum, fore pœnam aeternam, non possint in aliquo supposito existere, quin reverà durarent aeternum. Sufficit illis evidentiæ moralis, & absentia omnis probabilitatis de pœna aliquando remittenda. Itaque tantum abest damnatos habere evidentiam metaphysicam de pœnis aeternum duraturis, ut repugnet eam haberi cognitione naturali, ad hoc enim esset necesse, illas pœnas esse intrinsicè perpetuas. Denique in mea sententia (quam nuper Romæ etiam docuit Recentior Hispanus sæpè à me laudatus) po-

test vnum peccatum remitti sine alio, & sic Deum posset damnatis extrinsecè condonare peccatum Odij, & tamen illos aeternum affigere propter peccata commissà in via. ergo etiamsi concederemus, peccatum Odij ex intrinseco peccato essentialiter supponere statum damnationis pœnæ, nullo modo legitime inferretur, illud esse intrinsicè irremissibile. Sed de hoc satis. Quædam alia argumenta, quibus hoc peccatum irremissibile solet impugnari, ut quòd præjudicaret misericordiae Dei, quòd haberet infinitam consistendi illius Clementiae, quòd esset contra naturam nimè eligibile, adeoque gravissimum etc. quæ quidem ab adversarijs eluduntur, nescio neminem rectè solvantur.

CAPVT II.

DE PRÆCIPVO POENITENTIE ACTV AD PECCATI DELETIONEM IDONEO, CONTRITIONE.

CONTROVERSIA I.

Quale Motivum esse debeat Contritionis, prout differt ab Attritione.

904. **N**otandum 1. Contritionem Theologicè per hoc distingui ab attritione, quòd ille actus dicatur Contritio, qui est connexus cum hominis justificatione, sive ut dispositio vltima, sive ut forma justificans (de quo alibi dictum) etiam sine vilo Sacramento re suscepto: Attritio verò dicatur omnis illa supernaturalis detestatio peccati, quæ sine Sacramento re suscepto non trahit secum justificationem.

Notandum 2. Motiva, ex quibus peccata detestamur, alia esse vniuersalia, hoc est, extendentia se ad omnia peccata, ut Motivum Obedientiæ, Religionis, Charitatis, Spei &c. alia sunt specialia & diversa pro diversitate virtutum quas specificant, & non se extendunt ad omnia peccata, ut Motivum Temperantiæ, Liberalitatis, Misericordiæ &c.

Notandum 3. Ex motivis vniuersalibus aliqua esse, quorum honestas desumitur per ordinem ad Deum, præcisâ omni pœnâ & præmio, adeoque possunt intendi etiam si nullum præmium obtineretur, aut nullus reatus pœnæ incurreretur: huiusmodi est motivum Religionis; est enim honestum colere Deum ut supremum ens, illique obedire, secluso omni præmio, & metu pœnæ. Alia verò sunt, quæ desumunt honestatem à præmio quod intenditur, & pœnâ quæ declinatur. Porro quia difficilius est operari propter honesta-

tem non attento præmio aut pœnâ, adeo ut priores virtutes sunt nobiliores, & laudabiliores earum actus. His positis

Quæstio præfens est, ex quo motivo debet esse Contritio perfecta & justificativa. Prima Sententia est, non solum ex motivo perfecta Contritionis, cuius actus habent Deum pro fine CPT, sed etiam ex motivis vniuersalibus suprà memoratis, quæ non respiciunt præmium aut pœnam, ut est motivum Religionis, Obedientiæ, Gratiæ, &c. posse haberi Contritionem justificativam etiam Sacramento. Ità non pauci RR. innominati, quibus occasionem ita sentiendi præbuit Suarez, inquiens, sibi ità olim visum esse de motivo Iustitiæ, quod motivum putat hic auctor esse positivum, quod motivum putat hic auctor esse positivum Pœnitentiæ, qui etiam supponit, omne peccatum esse contra Iustitiam erga Deum. Hanc Sententiam Vasquez vocat erroneam; quæ tamen censura nimia est, ut ostendit Lugo, & quædam Arriaga, qui tamen immeritò dicit eam à Lugo defendi ut probabilem, hoc enim Lugo non obstat, sed solum adducit argumenta quædam speciosa, ob quæ potuerit Recentioribus videri probabilem, quod est longè aliud: nam nec Arriaga negat, quod est longè aliud: nam nec Arriaga negat, eam multis RR. visam esse probabilem, & tamen ipse negat esse probabilem, quod notare voluit, ut quis legens Arriagam, amplectatur hanc Sententiam ut probabilem ob Lugonis auctoritatem.

905. Dicendum est, ad Contritionem justificativam requiri motivum Charitatis Dei super omnia dilecti. Est Sententia clara S. Thomæ 9. 86. a. 3. in C. ubi dicit, ad rationem veræ Pœnitentiæ requiri, ut displiceat peccatum, quia est contra Deum super omnia dilectum. Questio hæc, cum sit facti (potuisset enim Deus alios etiam actus acceptare) probanda est ab auctoritate. Itaque

Ad probandam Conclusionem adducuntur varia Scripturæ testimonia 1. Joan. 3. *Qui non diligit, manet in morte.* Lucæ 7. *Cui minus dimittitur, minus diligit.* hoc est, ei qui nihil diligit, nihil dimittitur. Accedunt Patrum locutiones. S. Aug. *serm. 7. de tempore.* Pœnitentiam certam non facit, nisi odium peccati & amor Dei. Verum hæc & similia non difficulter recipiunt interpretationem, ut videre est apud Lugonem & Arriagum, nisi accederet gravissima auctoritas Concilij Trid. quod planè videtur conclusionem definivisse, ad quod pertinebat interpretari sensum Scripturarum, & attendere communem sensum DD. Ecclesiæ. Itaque Sess. 14. c. 4. distinguit inter Contritionem perfectam & imperfectam, quæ vocatur Attritio, quod Contritio tunc justificet sine Sacramento in re suscepto, quando est charitate perfecta, non item, quando ex consideratione turpitudinis peccati, vel ex gehennæ & pœnarum metu concipitur. Vbi observo, quod Concilium non tantum excludat actus procedentes ex metu pœnæ, sed etiam procedentes ex turpitudine peccati, tales autem sunt etiam actus, quibus detestatur peccatum prout opponitur honestati Religionis, Obedientiæ, Gratiitudinis, &c. Nam turpitudine peccati consistit in privatione rectitudinis debitæ, hoc est, honestatis illius formalis, quæ invenitur in actu Religionis, Obedientiæ, &c. adeoque qui movetur ab honestate objectiva Religionis, Obedientiæ, &c. ad detestandum peccatum, attendit turpitudinem peccati; & tamen talem actum, ait Concilium, non nisi cum Sacramento justificare: ergo rejicit Concilium etiam illos actus, quos admittit contraria Sententia.

Obijciat. Si verba Scripturæ essent intelligenda de dilectione perfecta, essent falsa: sapè enim homo justificatur sine perfecta dilectione, scilicet per Sacramentum Pœnitentiæ cum sola attritione susceptum, sicut & per martyrium. R. Hanc objectionem etiam adversarij solvendam esse; nam etiam sine illis actibus, ad quos illi extendunt efficaciam contritionis, potest quis justificari cum Sacramento Pœnitentiæ, nempe cum dolore ex metu gehennæ, quem tamen nemo dicit esse Contritionem perfectam. Itaque neganda est sequela: nam licet verba sint universalis, est tamen subintelligendum, sicut in plerisque alijs regulis: præterquam in casibus exceptis in eadem Scriptura sacra: talis casus est usus privilegij concessi per Sacramentum Pœnitentiæ, id quod optimè probat P. Valentia d. 7. q. 8. punct. 3. §. Hoc verò, nisi enim hæc exceptio subintelligeretur, Christus non contulisset reverà, & cum efficacia suis Mini-

stris potestatem remittendi peccata, semper enim essent remissa per contritionem, vel Pœnitentiam non adesset, absolutio nihil operaretur, & sic beneficium Pœnitentiæ esset onus gravissimum, sine notabili & comparabili commodo. Voluit ergo Christus consulere fragilitati humanæ, & instituere Sacramentum, quod suppleret defectum dilectionis; ac proinde qui adhibet hoc Sacramentum, licet non diligit formaliter, diligit tamen æquivalenter, hoc est, substituit aliquid æquivalens dilectioni: sicut dicuntur omnia Sacramenta constare verbis, & tamen in Matrimonio non requiruntur verba formalia, sed sufficiunt æquivalentia, ut nutus: & sicut Christus dicitur, redemisse B. Virginem non formaliter, sed æquivalenter, hoc est præservando à peccato. Simili modo dicit S. Augustinus, quod non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, & tamen non semper restituitur ablatum formaliter, sed æquivalenter, v. g. pecunia pro equo ablato. Hinc nata est phrasid vitatissima Theologis, quod Sacramentum Pœnitentiæ faciat ex attrito contritum, non utique formaliter, sed in effectu & æquivalenter.

906. Probatur Conclusio 2. Scriptura extra Sacramentum requirit ad Justificationem conversionem peccatoris ad Deum: Deuter. 4. *Cum quaesieris Dominum Deum tuum, invenies eum, si tamen ex toto corde quaesieris eum.* Joel. 2. *Convertimini ad me ex toto corde vestro.* Isaia 31. *Convertimini sicut in profundum recesseratis.* Atqui perfecta conversio intentionalis à creatura ad Deum, non fit nisi per actum Charitatis, quo Deus constituitur pro fine CVI, ergo hic solus est contritio justificativa. Minor probatur. Ut enim conversio sit perfecta, debet homo avertendo se à creatura converti ad Deum eo modo & perfectione, quo se per peccatum avertendo à Deo convertit ad creaturam: atqui hæc averio consistebat in hoc, quod homo creaturam prætulit amicitiæ divinæ & Deo, constituendo creaturam pro fine CVI, ultimo: ergo ut conversio sit perfecta, debet Deus constitui pro fine CVI, ultimo: atqui hoc non facit ullus alius virtutis actus præterquam actus Charitatis; nam omnes aliæ virtutes habent ipsum hominem pro fine CVI (non tamen ultimo & adequato, sed ulterius referibili à Charitate ad Deum ut finem CVI, ultimum) nempe quia amant ipsi homini suam honestatem: ergo solus actus Charitatis est perfecta conversio.

CONTROVERSIA II.

An, & quo sensu Malum culpæ sit majus, magisque detestabile per Contritionem perfectam, quàm malum Pœnæ Inferni.

907. Dicendum est, Malum culpæ prout est offensa Dei, esse majus malum quàm malum pœnæ æternæ, & per contritionem magis detestandum

O o o o 2

detestandum affectu practico. quæ vltima verba quare addantur, patebit ex solutione quintæ objectionis. Ità omnes Catholici. Omisâ probatione RR. non minùs operosâ quàm obscurâ,

Probatur Conclusio 1. In comparatione duorum malorum illud est altero majus malum magisque detestabile, quod simpliciter reddit hominem malum, alterum verò potius jam supponit malum quàm faciat: atqui malum culpæ reddit hominem simpliciter malum, non item malum pœnæ, quod jam supponit malum: non enim homo est malus, quia punitur (dicente S. Dionysio: *Puniri non est malum, sed esse pœnâ dignum est malum*) sed econtra ideo punitur, quia per peccatum malus effectus est: ergo, &c. Major probatur. Per illud redditur aliquid simpliciter malum, per quod redditur ineptum ad suum vltimum finem: sed homo per peccatum redditur ineptus ad suum vltimum finem, & per nihil aliud: non quidem per aliquid præcedens, nam omnia quæ præcedunt, sunt idonea vt hominem perducant ad vltimum finem, etiam tentationes à dæmone immixtæ: sed neque per aliquid subsequens: hæc enim supponunt hominem ineptum: ideo enim Deus privat hominem beatitudine, quia jam invenit hominem per peccatum redditum ineptum ad beatitudinem, vtpote quo constituitur inimicus Dei, indignus gratiâ sanctificante, quæ est radix beatitudinis.

Probatur 2. Illud, cuius Deus auctor esse non potest, est majus malum illo, cuius est auctor, & quod in ejus laudem & gloriam cedit. Sed peccatum est malum, cuius Deus auctor esse non potest, (vt lib. 2. probatum est) econtra pœnæ æternæ Deus est auctor, indeque gloriosus atque laudabilis. ergo, &c.

Probatur 3. Illud malum quod à Sapientissimo agente adhibetur ad cavendum alterum malum, est minus malum altero; sed pœna damni & sensûs adhibetur à Deo ad impediendum malum culpæ: ergo illud est minus malum isto. Major patet. v.g. medicus præcidit brachium, vt vitam salvat: econtra stultè ageret, qui in Caussidicum mille florenos expenderet, vt lucraretur causam vnus floreni. Minor autem probatur. Nam Deus minatur pœnam æternam, vt absterreat à peccato; & commissio peccato infligit pœnam æternam, vt alios ab eodem absterreat. Declaratio & limitatio Conclusionis pendet, & patebit ex objectionum solutione.

908. Obijcies 1. Si malum culpæ est per Contritionem magis detestandum, quàm malum pœnæ, sequitur, quòd casu quo homo constitueretur in eo necessitatis articulo, vt vel deberet de novo peccare mortaliter, vel adire pœnam inferni, deberet vi Contritionis potius eligere infernum quàm peccare: consequens imprimis est valde durum, & videtur esse supra vires humanas: deinde etiam ex alio capite videtur hoc absurdum: ergo, &c. Sequelam omnes admittunt cum S. Anselmo *ib. de similitudinibus c. 190.* sequelam verò esse absur-

dam videtur agnovisse Durandus in 4. dist. 27. docens, malum æternæ pœnæ nunquam eligibile ad vitandum peccatum: & licet RR. communiter interpretentur, quasi loquatur de facto, quia defacto Deus decrevit non permittere eventum, quo electio inferni sit medium ad vitandum peccatum, nihilominus, quidquid sit de mente Durandi, Casum de facto contingere potius concedit Lugo, & est ille. Petrus existens in peccato mortali putat ex invincibili errore, neminem posse salvari sine Sacramento Pœnitentiæ re solutus cogitur autem à Tyranno ad abnegandum Christi fidem, vel ad moriendum, neque est copulandis, qui possit conferre Sacramentum Pœnitentiæ: in hoc casu Petrus necessario iudicat vel vitandum esse ad infernum, ob peccatum jam commissum, vel de novo peccandum abnegando fidem. Quòd autem absurdum sit, in hoc casu Petrum obligari ad eligendam mortem, & persequens infernum (in sua erronea estimatione) præ abnegatione fidei, probatur; quia in hoc potest homo ex motivo pœnitentiæ speciali vel adhibere media ad delendum peccatum jam commissum. non habet autem præfens aliud medium quàm prolongationem vite, donec interveniat confessarium: non potest autem vitam prolongare nisi abnegando hic & nunc Christi fidem: ergo honestum est illi, vt hoc medium, quæ est actus virtutis Pœnitentiæ specialis. Sicut Petrus potest in hoc casu formare iudicium, se neminem ad abnegandam fidem: est enim naturaliter obligatus ad non præcludendam sibi viam & spem qualemcunque consequendæ salutis & vitæ finis ad quem est creatus, & ad non eligendum illud, quo electio est illi necessario desperandum de salute. atqui superest vnica via & spes, à prolonget vitam abnegando simulatorie fidem: contra si eligat mortem, est illi desperandum de salute, de qua nunquam licet desperare. Ergo, &c.

909. Ad hanc difficultatem tres resolutiones adhiberi possunt, quarum duæ sunt altem RR. tertiam ego alijs dijudicandam proponam.

Primò ergo responderi posset, concedendo sequelam; negando minorem quoad vitandum membrum, vel potius distinguendo quoad vitandum membrum: est talis electio dura, diuine quam suâ culpâ induxit ipse homo per primum peccatum, conceditur, secus negatur: neque potest homo de illa duritie conqueri rationabiliter, cum enim peccando se reum constituit æternæ pœnæ, possitque à Deo statim sine mora detrudi in infernum, non potest durum videri, si obligetur ad infernum eligendum ne de novo peccet, & vitæ augeat, eoque aucto possit statim ad gratiam pœnas damnari: sicut qui reus capitis ad supplicium ducitur, non potest conqueri quòd obli-

hri, negatur ad Pœnitentiæ virtutem pertinere, eligere quæcunque media ad delendum peccatum, sed eligere media à Deo approbata, non enim sunt facienda mala, vt eveniant bona. Hæc est prima responsio, quæ pluribus replicis exagitari posset. Ob quas

910. Secunda responsio huic è diametro opposita est, negando posse accidere talem casum, in quo peccatum & pœna æterna ita veniant in comparisonem deliberativam, vt vel admittendum sit peccatum, vel eligenda pœna æterna formaliter spectata, & cum perpetua dissolutione amicitie divinæ. Probant 1. Peccatum non potest esse medium necessarium ad evitandam pœnam æternam: sed hoc fiet in tali casu, si alterutrum esset necessarium, pœna vel culpa: ergo, &c. probant maiorem. Repugnat peccatum esse licitum & honestum: sed si esset in aliquo casu necessarium ad evitandam pœnam æternam, esset licitum & honestum, quia valde evidens est, quod liceat cuivis tendere ad vltimum finem, ad quem à Deo est ordinatus, & facere id, quod ad hunc consequendum est simpliciter necessarium: ergo non potest dari casus, in quo peccatum sit simpliciter necessarium ad evitandam pœnam æternam. Probant 2. Si posset talis casus accidere, tunc obligaretur homo ad eligendam potiùs æternam pœnam quàm peccatum, quia peccatum est simpliciter ineligibile: atqui non potest esse obligatus ad eligendam istam pœnam in his circumstantiis, quia deberet dicere: Ego vt Deum non offendam, volo æternum manere ipsius inimicus, & ipsum offensum & iratum habere: hoc autem iam esset contra aliud præceptum, quo quilibet est obligatus, vt in via positus velit Deum offensum sibi reconciliare, si potest: ergo non potest esse obligatus etiam, vt dicat: ego in æternum volo esse inimicus Dei. Probant 3. Si homo in aliquo casu teneretur eligere pœnam æternam, deberet hæc obligatio provenire ex præcepto Charitatis, quo tenemur amare Deum super omnia, & plus etiam quàm nos ipsos; sed ex hoc præcepto non potest oriri prædicta obligatio, quia hoc præceptum ordinatur ad procurandam & conservandam amicabilem conjunctionem nostræ voluntatis cum divina, & consequenter vi istius præcepti non possumus obligari ad aliquid, quod est directè impeditivum & exclusivum huius conjunctionis: sed æterna damnatio est talis: ergo ex præcepto charitatis non possumus obligari ad eam eligendam.

Ad Casum à Lugone propositum respondent, posse accidere, vt aliquis putet, peccata tantum posse remitti per Sacramentum Pœnitentiæ actu susceptum: verum talis constitutus in necessitate, qualis ponitur in casu, necessariò iudicaret, abnegationem fidei vel adulterium esse sibi licitum, quia iudicaret hoc esse medium necessarium unicè & simpliciter ad consequendum vltimum finem, & Deum reconciliandum, quod est formaliter esse honestum & licitum, adeoque non teneretur eli-

gere pœnam æternam, sed potiùs vt medio necessario ad salutem, cum quilibet homo sit obligatus, vt in via amplectatur media simpliciter necessaria ad eum finem, ad quem tenetur tendere.

Quod si casum ita fingamus, vt talis homo simul iudicet, abnegationem fidei esse inhonestam hic & nunc, & tamen etiam esse simpliciter necessariam ad consecutionem vltimi finis, respondent isti, eum habiturum iudicia omnino contraria, adeoque fore ita perplexum, vt ad nihil obligetur, neque peccet, quidquid eligat; sicut si quis iudicaret, mendacium semper esse peccatum, & ex altera parte crederet etiam, se obligari ad iuvandum proximum, quod hic & nunc putat fieri non posse sine mendacio, non peccaret, licet eligeret mendacium putans esse peccatum. Hæc est altera quorundam ingeniosorum Responsio.

911. Vt aliam, & tertiam responsionem mihi probabiliorem & expeditiorem subijciam, suppono priùs doctrinam pulcherrimam & consolatoriam, quam alibi, & ad aliud propositum, tradit Card. Pallavicinus, nempe, nunquam fieri posse, vt homo vltimo auxilio supernaturali cooperetur, & tamen damnetur: rationem dat: quia vltimum auxilium supernaturale est essentialiter medium, & vt tale eligitur à Deo, vt homo, cui illud gratis confert, eo mediante perveniat ad vltimum finem: ergo si homo illi cooperatur, & actus correspondens illi auxilio non est sufficiens ad justificationem, Deus vt auctor supernaturalium necessitatatur vi collationis talis auxilij, ad procurandum aliud auxilium, disponens & sufficiens ad justificationem, si homo cooperetur: si ergo homo cooperabitur, justificabitur, sin minus, damnabitur, quia vltimum auxilium frustravit. Hæc doctrinà supposità,

Ad Casum Lugonis respondeo, quod ad Providentiam Dei spectet, providere illi homini talem illuminationem, cum qua si cooperetur, justificabitur: cum enim adhuc sit in via, & vt ponitur in casu, recipiat adhuc auxilium supernaturale, disponens ad nolendum negare fidem, hoc ipso illuminabitur taliter, vt intelligat, se ita posse non negare fidem, vt simul etiam possit evadere pœnam æternam: v.g. cognoscat ad Dei bonitatem spectare, vel non permittere, vt mors inferatur à Tyranno, vel dispensare in lege illa vniuersali de non salvando peccatore nisi per Sacramentum Pœnitentiæ, sicut dispensat Deus cum Martyribus, nam talis homo moriendo pro fide, esset utique Martyr. Et hæc responsio mihi videtur expeditissima, donec alius meliorem suggerat.

912. Obijcies 2. Malum æternum & irreparabile, est majus illo quod est reparabile; sed pœna inferni est irreparabilis & æterna: malum autem culpæ est reparabile per pœnitentiam: ergo illud est majus isto. R. Majorem vniuersim esse falsam. Nam malum amissæ Virginitatis ex: gr. (quod fieri potest per actum conjugalem honestum)

Oooo 3

leve mendacium posset rectè eligi ad vitandum infernum, si alterutrum esset necessarium, & talem electionem Deo magis placituram, adeoque tunc mendacium non fore peccatum. Quæ doctrina est contra communem sensum DD. & etiam si vera esset (quod non est) non solveret præsentem objectionem.

Respondetur cum Card. Lugo, & Pallavicino c. 9. n. 105. distinguendo inter affectum speculativum & practicum, hoc est, electivum. Itaque de affectu practico non procedit nec probat obiectio, sed benè probat de affectu speculativo, hoc est, non influente in culpam, nec illam eligente. Sic etiam potest quis affectu speculativo gaudere de culpa præterita, propria & aliena, tanquam materia humiliationis, compunctionis &c. Et propter hæc addita sunt in Conclusionem ultima verba: *Affectu practico*. Hinc tamen non sequitur, poenam inferni esse simpliciter majus malum peccato, quia hoc desumendum est per ordinem ad affectum practicum.

Replicabis. Obiectum affectus practici & speculativi nihil inter se differunt: ergo repugnat vnum affectum esse honestum & alterum inhonestum: debet enim honestas vel inhonestas desumi ab objecto. R. Negando antecedens. Nam affectus practicus tendit in obiectum ut habens dependentiam à libero exercitio sui subiecti, vult enim obiectum facere, & dependere à se. affectus verò speculativus vult obiectum se-

cundum circumstantiam independentiæ à se, si-ve, ut ponendum ab alio, in exemplis. desiderat aliquis amico iacturam bonorum temporalium, quia videt, quod sint ipsius ruina spiritualis: & talis affectus speculativus vult illam iacturam ut ponendam aliquo casu fortuito, vel alio à se independente, & est honestus. sic S. Augustinus desideravit superbis lapsum, quando dixit *lib. 14. de Civit. c. 13. ad finem*. [Audeo dicere, superbis vtile esse cadere in aliquod manifestum peccatum, ut sibi displiceant, qui jam sibi placendo ceciderant.] Non licet tamen illam iacturam velle practice, hoc est, velle illam inferre. Jam ergo, quando quis affectu speculativo minùs odit peccatum mortale ut jam existens, vult præcise hoc quod est: poni à Deo seu conservari id, in quo consistit peccatum habituale secundum id quod superaddit actuali, & hoc non est aliquod liberum exercitium hominis, sed vel negatio condonationis, vel negatio gratiæ &c. pro diversitate sententiarum in hoc puncto, de quo actum in 2. libro. Item quando quis affectu speculativo minùs odit permissionem divinam peccati quàm infernum, mavult poni in illis circumstantiis, in quibus Deus videt eum lapsurum, quod iterum est obiectum ponendum independentem ab exercitio libertatis humanæ, & sæpè est beneficium,

quando scilicet est occasio majoris sanctitatis, imò effectus Prædestinationis, ut tradunt SS. PP.

CAPVT III.

DE NECESSITATE POENITENTIÆ.

CONTROVERSIA I.

An defacto Pœnitentia sit necessaria necessitate medij.

TRiplex quæstio circa necessitatem Pœnitentiæ est; 1. an defacto, ex divina saltè ordinatione & decreto, sit retractatio peccatorum commissorum necessaria necessitate medij. 2. an etiam sit necessaria necessitate medij in ordine ad potentiam Dei absolutam. 3. an sit necessaria necessitate præcepti, & quomodo. Ad 1. quæstionem quæ facilis est,

DICO 1. Aliqua retractatio, vel formalis vel virtualis, est defacto necessaria necessitate medij. Habetur in Trident. *sess. 14. c. 4.* Per virtutalem Pœnitentiam intelligimus actum, qui quidem non est explicite reflexus supra peccata commissâ, formalisque eorum retractatio, est tamen talis profectio honestatis obiectivæ oppositæ, ut

sit impossibilis cum voluntate committendi tale peccatum, & consequenter si occurreret memoria peccati commissi, talis actus determinaret ad formalem retractationem peccati commissi. Probat ex S. Scriptura. *Luc. 13. Nisi pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Eccles. 2. Si pœnitentiam non egerimus, incidemus in manus Dei. Apocal. 1. Age pœnitentiam, sin minus, veniam tibi cito. Ezech. 18. & alibi passim.* Congruentia cur Deus ita ordinaverit, ut homo post lapsum aliter non admittatur ad gratiam, redditur à S. Thoma *q. 86. a. 2. & illustratur à Recentioribus.* Homo est agens liberum, & per peccatum liberè se avertit à Deo, & convertit ad creaturam, ideo congruum est, ut non redeat ad Deum, nisi per motum contrarium priori, per motum scilicet intentionalem